

نقش اتحادیه های تجاری، جوامع مدنی و رسانه ها در معرفی فساد

مالی

نوشته مارک T مک کورد

فساد مالی، با درجات گوناگون، یک موضوع جهانی است. تمام کشورها به گونه ای به این موضوع می پردازند، اما کسانی که خواسته سیاسی خود را برای کاهش فساد نشان می دهند پاداش ها و امتیازاتی در اقتصاد جهانی نصیبشان می شود. دلیل این امر نسبتاً ساده است. فساد رقابتی بودن را از بین می برد.

هزینه فساد

در یک گزارش از IMD اینترنشنال در آوریل سال 2001، یک ارتباط قوی بین عدم وجود فساد و رقابتی بودن اقتصاد بدست آمده است. نمودار زیر به بیان این نکته می پردازد، به گونه ای که بوضوح نشان می دهد که پنج کشور رقابتی برتر در جهان همچنین جزو کشورهای دارای کمترین میزان فساد نیز می باشند:

کشور رتبه 2001 / رتبه 2000 / رتبه رقابتی بودن 2001

ایالات متحده 1/14/16

سنگاپور 2/6/4

فنلاند 3/1/1

لوگزامبورگ 4/11/9

استرالیا 5/9/8

42/34/38	افریقای جنوبی
43/52/57	آرژانتین
44/50/54	ترکیه
45/82/79	روسیه
46/60/50	کلمبیا

منبع : رتبه بندی فساد؛ شفافیت بین المللی؛ میزان رقابتی بودن؛ IMD اینترنشنال.

توجه: زمانی که رتبه 1 است کشور براساس معیارهای شفافیت بین المللی کمترین فساد را

دارد، و هنگامی که رتبه 91 است کشور بالاترین میزان فساد را دارد.

به زبان ساده، این مطالعه بیانگر این است که فساد، همراه با سایر عوامل، باعث می شود

که قدرت یک کشور برای ایجاد و حفظ توانایی رقابت تحلیل برود . این بررسی به وضوح بیانگر این

است که فساد هزینه هایی دارد که یکی از آنها عدم توانایی رقابت است.

با اینحال فساد چیزی بیش از یک موضوع صرفاً اقتصادی است . در واقع طبقه بندی فساد تنها

به عنوان یک موضوع اقتصادی، تاثیر واقعی آن در کل جامعه را کوچک می شمارد . فساد نه تنها

باعث از بین رفتن حاکمیت قانون می شود، بلکه همچنین محیطی را ایجاد می نماید که هم از

لحاظ اجتماعی و هم از لحاظ آموزشی یک مارییج با شیب رو به پایین است . زمانی که نسل

های مختلف شهروندان فساد مالی را به عنوان یک روش عادی تجارت و کسب درآمد در جامعه

بپذیرند، اساس تاروپود اخلاقی جامعه شروع به از هم گسیختن می نماید.

نمونه هایی از چنین تأثیری را می توان در تعداد زیادی از اقتصادهای در حال گذار یافت . هزینه

فساد مالی را می توان همچنین در این حقیقت جستجو کرد که فساد باعث تمرکز ثروت در

دست کسانی می شود که از بهترین موقعیت برای سودبردن از فعالی ت های غیر شفاف

برخوردارند. شرایط و محیط تجاری بازار زیربنای لازم برای توزیع مساوی ثروت را فراهم می سازد،

آنهم از طریق ایجاد یک سیستم که در آن معیار موفقیت توانایی عملکرد فرد است و نه میزان

نفوذی که دارد.

احتمالاً وسیع ترین و مخرب ترین هزینه فساد مالی عبارت است از تولید یک مارپیچ سر پایین

نامیدی در جامعه. جامعه شناسان بر این باورند که هرگاه امیدواری کم باشد توانایی و انگیزه ی

کارکرد هم کم می شود. هرگاه قدرت و انگیزه ی کار کردن کم شود تلاش کم می شود . و هرچا

که تلاش کم باشد دستاورد و توفیق در عمل هم کم می شود . بدون دستاورد و توفیق در عمل

افراد خستگی و نامیدی را از نسلی به نسل دیگر انتقال می دهند.

وظیفه بخش خصوصی

بدون شک بخش خصوصی در مبارزه با فساد مالی وظایفی بر عهده دارد . بخش خصوصی

بایستی با برقراری شیوه های عملی منصفانه و شفاف یک الگو برای کار تجاری ارائه د هد. رفتار

اخلاقی و فرایندهای شفاف نباید استثناء باشند بلکه باید قانون و قاعده باشند . در بسیاری از

کشورهای در حال گذار بخش خصوصی به طور مدام و تازیانه وار دولت را مسئول رسیدگی به

فساد مالی می داند و حال آن که خود بخش خصوصی در رسیدگی به فساد مالی ناکام مانده

است. یک اقتصاد بازار موفق را نمی توان روی بنیانی شکسته بنا نهاد، و به این دلیل است که

بخش خصوصی می بایست یک نقش حیاتی گسترده و ممتد در رسیدگی به موضوع فساد مالی داشته باشد.

البته اساسی ترین راه برای اینکه بخش خصوصی در این کار مشارکت و دخالت داشته باشد برقراری و اجرای فرایندهای منصفانه و شفاف است. بطور نمونه این فرایندها دربرگیرنده ی شیوه های بنگاه داری و اخلاق تجاری می باشند. بعلاوه بخش خصوصی، که البته شامل رسانه ها هم می شود، می بایست کسانی را که قوائد را رعایت نمی کنند مورد پرسش و بازخواست قرار دهد، بدون در نظر گرفتن اینکه آیا آنها اعضای دولت یا مدیران ارشد اجرایی (CEOS) شرکت های بزرگ هستند.

نقش اتحادیه های تجاری

اتحادیه های تجاری به مثابه ی چسبی هستند که حرکت و نهضت بخش خصوصی به سمت اصلاحات بازار را انسجام می بخشند. به همین خاطر، آنها بازیگران کلیدی برای طراحی و اجرای تدابیر و اقدامات مبارزه با فساد مالی هستند. اتحادیه ها قادرند دستاوردهایی داشته باشند که برای شرکت های منفرد، صرف نظر از بزرگی آنها، غیرقابل دستیابی است. و به خاطر همین این اتحادیه ها بزرگترین شانس برای رسیدن به موفقیت را در اختیار بخش خصوصی قرار می دهند. اتحادیه ها به طرق مختلفی می توانند به موضوع فساد بپردازند:

قبل از هرچیز اتحادیه های تجاری می توانند در خواست کنند که دولت کنوانسیون ضد فساد مالی OECD و مصوبات قانونی پیرو آن را امضاء نموده و به اجرا گذارد. آنها می توانند به دولت

اخطار و گوشزد نمایند که کسانی که از روی اراده از پیروی از این قواعد سر باز زنند، در دادگاه قضاوت عموم مقصر شناخته خواهند شد، ولو اینکه در دادگاه قضایی چنین امری حادث نشود. دوم اینکه اتحادیه های تجاری به عنوان منابع اطلاعاتی نقش کلیدی در ارائه اطلاعات برای دولت، رسانه ها و تمامی جامعه ایفا می نمایند. اتحادیه ها درباره ی تأثیر فساد بر روی کل جامعه به حجم های بالایی از اطلاعات دسترسی دارند، و با استفاده از این اطلاعات آنها می توانند برای دولت یک منبع باشند و نه یک رقیب.

سوم اینکه اتحادیه های تجاری نقش حیاتی "سگ های نگهبانی" را بازی می کنند که مراقب درستی حرکت دولت به سوی انصاف، عدالت و شفافیت هستند. دولت می بایست بداند که فعالیتهایش تحت نظر و رصد شدن می باشند و اینکه اعمالش در معرض "نور قضاوت عمومی" قرار دارند. اتحادیه های تجاری می بایست تمام بخشها و زوایای دولت را واریسی نم آیند و همین امر را در مورد بخش خصوصی نیز انجام دهند.

چهارم اینکه یکی از مهمترین نقشهای اتحادیه های تجاری در نبرد علیه فساد مالی عبارت است از حمایت مداوم آنها از اصلاحات رو به افزایش بخش خصوصی. پر واضح است که فساد برای اقتصاد بد است. همچنین می دانیم که تجارت برای فساد مالی بد است. به همین دلیل هرچه اصلاحات بازار سریع تر صورت گیرند، به همان نسبت هم فساد مالی کاهش می یابد، زیرا یکی از دلایل اصلی فساد مالی زمینه ناهموار پدید آمده توسط فعالیت های نامنصفانه و غیر شفاف است.

نهایتاً اینکه اتحادیه های تجاری می بایست تمام اقدامات ممکن را برای جا انداختن رفتارهای اخلاقی به عنوان یک عادت و نُرم اجتماعی انجام دهند . به همین دلیل خود اتحادیه ها می بایست فراتر از حدود قابل سرزنش و عیب جویی قرار گیرند. آنها می بایست بالاترین استاندارد را برای فعالیتهای خود منظور نمایند تا به عنوان الگویی برای اعضاء خود، دولت، رسانه ها و کل جامعه عمل نمایند.

مطالعات موردی

سازمان من، یعنی مرکز بین المللی تجارت خصوصی (CIPE)، با اتحادیه های تجاری زیادی در سرتاسر جهان همکاری داشته است، اتحادیه هایی که به بررسی موضوع فساد مالی می پردازند و به طور خستگی ناپذیری برای نهادینه کردن اصلاحات کار می کنند.

اتحادیه ملی کارفرمایان (ANDE) در اکوادور

اتحادیه ملی کارفرمایان (ANDE) در اکوادور اقدام به طراحی یک برنامه تحقیقاتی و حمایت حقوقی تشکیل داد که هدف آن حذف برخی از فرصتهای اصلی برای فساد مالی بود . نقطه تمرکز (ANDE) این نبود که تقصیر فساد مالی گذشته را به هیچ گروه خاصی نسبت دهد، بلکه هدف آن شروع اصلاحاتی بود که مسیر تجارت را تغییر خواهد داد و شیوه های فعالیت شفاف را نهادینه خواهد نمود . مطالعات آن نشان می دهد که از زمان پیدایش جمهوری اکوادور در 167 سال پیش 92/250 موضوع و نُرم قانونی تولید شد که 52/774 در سال 1997 معتبر بودند و بکار می رفتند. تعداد زیاد قوانین متداخل، غیر شفاف و متناقض باعث پیدایش محیطی از هرج و مرج قانونی شده است و بکارگیری و اجرای قوانین را در اختیار بوروکرات های دیوان سالار می گذارد .

از آنجایی که اکوادور یک کشور تابع قوانین مدنی است (بر خلاف یک کشور تابع قوانین عرفی)، دادگاهها در آن نمی توانند قانون را تطبیق کنند و سازگار نمایند و یا رویه های قضایی مسبوق به سابقه برای آن ایجاد کنند. به منظور رسیدگی به این موضوع ANDE پیشنهاد ایجاد یک کمیته قضایی هفت نفره را ارائه نمود که اختیار می یافت تا قوانین اکوادور را تطبیق، بازبینی و کد بندی نماید. مبارزه و تلاش حمایت حقوقی ANDE توانست گنجاندن این کمیته را در قانون اساسی جدید اکوادور تضمین نماید.

مرکز مطالعات دموکراسی (CSD) در بلغارستان

ائتلاف 2000 توسط CSD و براساس کارها و کوشش های بکر و پیشگامانه ی این مرکز در بلغارستان بوجود آمد. این ائتلاف در بردارنده یک عده از سازمان های غیر دولتی بلغارستان (NGOS) می باشد که در قالب همکاری با نهادها و اشخاص دولتی فعالیت می کنند. اهداف **ائتلاف 2000** عبارتند از: ارتقاء بیداری و آگاهی عمومی نسبت به فساد مالی، ایجاد و استقرار مکانیزم های پشتیبان و حمایت کننده از تلاشهای ضد فساد، مشارکت در ایجاد و توسعه نهادهای دموکراتیک، و انجام وظیفه به عنوان "ناظران" فرآیند اصلاحات. مرکز CSD هماهنگی و سازماندهی این تلاشها را از طریق یک مبارزه حمایت حقوقی در مقیاس وسیع عمومی از یک طرف و سازماندهی کارگروههای تخصصی از طرف دیگر به انجام می رساند. این کارگروهها خط مشی ها و الحاقات اصلاحی را طراحی می نمایند که به تحذیر از فساد مالی کمک می کند و توجه خود را بر روی اجرای عملی قواعد بازی شفاف و روشن متمرکز نموده اند.